

tako pomembno, kot je izobraževanje onkoloških farmacevtov, je izobraževanje ostalih zdravstvenih delavcev, s katerimi onkološki farmacevti delajo, npr. farmacevtski tehniki. Potrebno je vzpostaviti primerne nadaljnje programe usposabljanja in sheme za nadaljnji profesionalni razvoj, hkrati pa je le-te potrebno redno obnavljati.

Raziskave in razvoj

Podatki zbrani v okviru dela onkološkega farmacevta, se lahko uporabljajo za pregled uporabe zdravil, zaboljšanje procesov in analizo optimalne porabe zdravil. Na ta način lahko onkološki farmacevti aktivno prispevajo k raziskavam na področju zdravstvenih storitev.

Visoki standardi na področju onkološke farmacije v praksi in raziskavah

Tipične značilnosti onkološke terapije z zdravili so tesno povezane z odmerkom in učinkom in z zelo kompleksnim režimom odmerjanja. Pogosto bolniki trpijo zaradi imunske pomanjkljivosti, bodisi zaradi bolezni same, zaradi terapije ali pa zaradi pridruženih bolezni. Ne samo intenzivna kemoterapija, ki sloni na konvencionalnih citostatikih, ampak tudi novejši pristopi zdravljenja z značilnimi stranskimi učinki, narekujejo podporne ukrepe in nadzor specialista, ki so v skladu s smernicami. Rakavi bolniki potrebujejo podporo in svetovanje, pri tem, kako uporabljati svoja zdravila in ravnati v primeru pojava problemov povezanih z zdravili.

Zagotavljanje kakovosti, ki je bistvena za varno terapijo z onkološkimi zdravili, zahteva farmacevtsko znanje. Onkološki farmacevt je zato nujno potreben član interdisciplinarnega onkološkega tima. Zahvaljujoč začetnemu in nadaljevalnemu usposabljanju, ki so ga onkološki farmacevti deležni ter stalnemu strokovnemu razvoju, lahko pridobijo najboljše možno znanje za zagotavljanje varnega onkološkega zdravljenja visoke kakovosti.

Naročila izdelkov

Nakup izdelkov, ki se uporabljajo v onkološke namene, zahteva strokovno ekonomsko oceno z vidika kakovosti in varnosti zdravljenja z zdravili. Vsa morebitna tveganja povezana s ponarejenim blagom, neustreznim ravnanjem ali neustrezno dostavo morajo biti zmanjšana na minimum. Nekakovostna zdravila je potrebno nemudoma odpoklicati. Morebitne vrzeli v dostavi je potrebno čim bolj premostiti v posvetu z zdravnikom, ki je odgovoren za zdravljenje pacienta. Če se pojavi potreba po uvozu blaga je farmacevt odgovoren za izbor zanesljivih virov. Potrebno se je izogniti uporabi zdravil slabše kvalitete, zavoljo varčevanja

Decided by the ESOP Delegate Meeting, Krakow, June 26th 2014

European Society of Oncology Pharmacy (ESOP)

Veritaskai 6 · D-21079 Hamburg

Phone: +49 40 / 790 33 56 · Facsimile: +49 40 / 791 43 601

Homepage: www.esop.eu · e-mail: [memberships\[at\]esop\[dot\]li](mailto:memberships@esop.li)

denarja, hkrati pa je potrebno razpoložljiva sredstva porabiti optimalno. Uporabo zdravil je potrebno obravnavati s stališča procesa zdravljenja, upoštevati je potrebno primerčnost zdravila, pogostost uporabe zdravila in čas zdravljenja z zdravilom ter številne druge dejavnike, vse naštetu pa mora biti v skladu z splošno farmakoekonomsko oceno.

Priprava

Vsi citostatični pripravki, ki so napačno izbrani ali označeni, neustrezno shranjeni ali so izpostavljeni pogojem, pri katerih lahko pride do mikrobiološke kontaminacije, predstavljajo tveganje za neuspešno zdravljenje oz. za varnost bolnika. Dolžnost onkološkega farmacevta je organizacija celotne procesne verige priprave zdravil, le-ta pa vključuje: standardizacijo recepta, preskušanje verodostojnosti zdravil, izvedbo javnih naročil, izbira ustreznih pripomočkov, spremljanje okolja priprave, spremljanje priprave same ter označevanje, transport in skladiščenje pripravljenih zdravil. Glede na diagnozo se lahko odmerki zdravil za zdravljenje raka precej razlikujejo. Onkološki farmacevt, ki izvaja preverjanje verodostojnosti recepta, pri čemer upošteva vse potrebne klinične parametre in bolnikovo diagnozo, igra pomembno vlogo pri varni uporabi zdravil. V kolikor so prisotne nejasnosti se mora onkološki farmacevt nemudoma posvetovati z zdravnikom, ki je recept predpisal. Če se po predpisu zdravila pojavi potreba po

konzultaciji, se zdravniku in/ali bolniku poda zadosti relevantnih in razumljivih informacij za zagotovitev varnega zdravljenja z zdravili. Aseptična priprava zdravil, predvsem infuzijskih raztopin, zahteva ustreznost procesov za pripravo mikrobiološko neoporečnih pripravkov, saj ni končne sterilizacije. Onkološki farmacevt ima nalogo zagotavljanja brezhibne priprave, ki je v vsakem trenutku ustrezne kakovosti.

Sproščanje zdravila

Ko se zdravilo sprosti, mora onkološki farmacevt poskrbeti, da so na voljo ustrezni podatki ter, da je zdravilo ustrezno označeno. V primeru transporta zdravila, mora farmacevt poskrbeti, da se kakovost in celovitost zdravila v tem obdobju ne spremeni.

Informacije in nasveti

Zahteve, ki so povezane z delom onkološkega farmacevta, v smislu podpore med terapijo s citostatiki, niso omejene le na navodila za pravilno uporabo ali aplikacijo zdravil, saj je potrebno upoštevati tudi morebitne interakcije z drugimi zdravili ali podporno terapijo ter terapijo, ki jo bolnik redno prejema, upoštevati pa je potrebno tudi vpliv prehrane. Na uspešnost terapije ima velik vpliv podpora bolnikom in zagotavljanje informacij, ki so povezane z morebitnimi težavami povezanimi z zdravilom ali

z neželenimi učinki zdravila. Nasveti s strani farmacevta ali zdravnika, lahko onkološkemu bolniku pomenita varnost in podporo tekom zdravljenja. Farmacevt igra ključno vlogo pri spodbujanju adherence z optimizacijo multidisciplinarnega zdravljenja z zdravili.

Uporaba informacijskih rešitev

Uporaba informacijskih rešitev pri transportu, naročanju, predpisovanju, testiranju, pripravi, dokumentaciji in vnašanju računov, lahko poveča terapevtsko varnost. Eden izmed dejavnikov, ki ima velik pomen je izbira prave programske opreme, glede na lokalne potrebe, procese in cilje. Ker imajo onkološki farmacevti ključno vlogo pri zagotavljanju varne uporabe zdravil in ker sodeluje tudi s kliničnimi in drugimi oddelki, je nadvse pomembno, da je zagotovljena ustreznost, varnost in uporabniku prijazna programska oprema.

Zagotavljanje kakovosti in smernice

Pri zagotavljanju kakovosti v terapiji tumorjev in podporni terapiji, so ključnega pomena z dokazi podprti algoritmi in smernice. Onkološki farmacevti s svojim strokovnim znanjem močno pripomorejo pri pripravi smernic za zdravnike in celotno bolnišnico v kateri so zaposleni. Njihovo sodelovanje v skupinah vključuje tudi udeleževanje konferenc o tumorjih

ter delo v strokovnih skupinah in skupinah za zagotavljanje kakovosti. Prav tako izvajajo individualno spremljanje posameznega bolnika in farmacevtske intervencije, v smislu sodelovanja med zdravstvenimi delavci (npr. obisk oddelkov in pregled bolnikove dokumentacije). Onkološki farmacevti so poleg vsega vključeni tudi v izvajanje, redno pregledovanje in nadaljnji razvoj sistemov vodenja kakovosti v lastnem okolju.

Zagotavljanje izobraževanja

Za kakovostno in pravilno uporabo zdravil, so ključnega pomena usklajene informacijske in izobraževalne strategije. Varnost zdravstvenega osebja in bolnikov, ki so potencialno lahko izpostavljeni škodljivim zdravilom je ravno tako pomembna, kot pravilna aplikacija zdravil (pravi bolnik, pravo zdravilo, ob pravem času). Kot strokovnjaki na področju aplikacije zdravil, so onkološki farmacevti zavezani k oblikovanju in izvedbi tečajev za ustrezno uporabo in ravnanje z zdravili, tako za bolnike, kot tudi za zdravnike in medicinske sestre.

Nadaljnjo izobraževanje in stalno strokovno izpopolnjevanje

Nadaljnjo izobraževanje in stalno strokovno izpopolnjevanje, kot je na primer specializacija iz določenega področja, postavlja temelje za opravljanje storitev onkološke lekarne. Ravno